

LBRIS

We know
books

DUMITRU NICODIM
ROMAR

CATEDRALA RUINATĂ

SONETE

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV 2024

CUPRINS

DUMITRU NICODIM-ROMAR · 5

ADRIAN LESENCIUC · 7

PSALMII VESELI · 7

CEL CE SUNT · 11

MĂ CURĂȚĂ MAICĂ · 12

DESHIDE CERUL · 13

UN GRAM DE VIAȚĂ · 14

FLACĂRĂ NESTINSĂ · 15

SCRIBUL · 16

S-AUDĂ CERUL · 17

DINCOLO DE MINE · 18

CU INIMA LĂUTĂ · 19

CRUCEA DULCE · 20

TE CER! · 21

VREMEA IERTĂRII · 22

MAI BINE DOI · 24

RĂMÂI CU MINE! · 25

BLAJINI ȘI TINERI · 26

NIMIC NŪ MAI CONTEAZĂ · 27

FOARTE SINGUR · 28

BONDAR CUMINTE · 29

DE FERICIRE · 30

AȘA A FOST SĂ FIE! · 31

MERGEȚI MAI DEPARTE! · 33

SE UITĂ TOT · 34

DIN GROAPA CU LEI · 35

INIMĂ ROBITĂ · 36

REGINA	· 37
PASĂRE DE PRADĂ	· 38
TRĂIASCĂ TRANDAFIRII	· 39
M-AȘTEAPTĂ MOȘII	· 40
SUB CLAR DE LUNĂ	· 41
STRAJĂ	· 43
UN VAL TERIBIL	· 44
ILUZII COAPTE	· 45
SUNTEM DOI!	· 46
ARHON DE ROUĂ	· 47
NIMIC NU DOARE	· 48
AI MILĂ DOAMNE	· 49
APĂ MINERALĂ	· 50
BEȚIE	· 51
HĂRJOANĂ EFEMERĂ	· 52
ÎNTRE DA ȘI NU	· 53
CHEM DUHUL	· 54
CONTINUI CALEA	· 55
RIDICĂ-ȚI VOCEA	· 56
ÎN MINTEA LUMII	· 57
HAITA ANILOR	· 58
LUMINA DIN ADÂNC	· 59
ULTIMA IDILĂ	· 60
PROSCRIS	· 61
MIRACOL	· 62
BOALĂ!	· 63
CU – VÂNTUL	· 64
ROATA PÂINII	· 65
MUMIE	· 66
MERITĂ 'NCERCAT!	· 67
AM FOST POET!	· 68
AJUTĂ-MĂ SĂ CRED	· 69

PEPITĂ · 70
ETERNA POEZIE · 71
MINTE BREAZĂ · 72
IMAGINAȚIA BOLNAVĂ · 73
BĂTRÂNUL LUI · 74
RIMA-N RE! · 75
PAZNIC VEȘNIC · 76
VORBE SCLIPITOARE · 77
LACRIMA CRUDĂ · 78
CUM SĂ REZIST? · 79
VREAU ACASĂ · 80
SONETUL TOAMNEI · 81
SUNT NORII GREI · 82
VORBE-N VÂNT · 83
LIBERĂ ȘI FERICITĂ? · 84
FAZANUL · 85
CU ZÂMBETUL ÎN BARBĂ* · 86
BUN RĂMAS · 87
SINGURA HODINĂ · 88
PASĂREA POET · 89
ÎNTÂMLARE · 90
HULUB CĂLĂTOR · 91
AVANSEZ · 93
POIANA CU LUNĂ · 94
A SPUS CĂ VINE · 95
PRIMĂVARĂ TE IUBESC · 96
FACI CE VREI · 97
ODIHNĂ ÎMPĂCATĂ · 98
S-A DUS · 99
FALSĂ CAZEMATĂ · 100
RĂMÂI TE ROG · 101
O MARE DE TĂCERE · 102

- MIEZ DE NOAPTE · 103
DEVENIRI · 104
NĂLUCA · 105
NE CUNOAȘTEM · 106
PRIN ZIDURI · 107
ZBORUL · 108
POZE DIN LICEU · 109
GÂZĂ GLORIOASĂ · 110
CARTE ALBASTRĂ · 111
CU BURȚILE LA SOARE · 112
RECUNOȘȚINȚĂ · 113
SONETUL, O CATEDRALĂ RUINATĂ · 114
- COMENTARIILE · 127
 GEO VASILE · 127
 VASILE MACOVICIUC · 134
 BAKI YMERI · 139
- DE ACELAȘI AUTOR · 144

DUMITRU NICODIM-ROMAR

S-a născut la 16 febr. 1951 în satul Sălcioara, com. Jurilovca, jud. Tulcea. A fost asistat al Caselor de copii școlari din Năvodari și Tulcea. Studii liceale în Eforie Sud și Tulcea, la *Spiru Haret*, iar cele universitare la Facultatea de Energetică (1976) din U. P. București; doctorat în hidroenergetică (1989).

A fost inginer constructor la hidrocentralele Govora, Strejești, Drăgănești, și timp de șapte ani, șef de șantier la Rusănești (pe râul Olt), până la punerea în funcțiune în 1989.

În anii 1990-92 a urmat cursurile Școlii Superioare de Jurnalistică și Relații Publice și a fost redactor principal la cotidianul *Dreptatea*.

A construit structura de rezistență la numeroase clădiri din București și decoruri pentru scenografia filmelor *Poarta albă*, *Cardinalul* ș.a în regia d-lui Nicolae Mărgineanu. Pentru decorurile realizate la cele două filme a fost nominalizat la premiile Gopo și UCIN în 2015 și 2019.

Între 1991-2015 a fost lector la Facultatea de Energetică în UP București. Este autor de invenții și inovații premiate la expoziții naționale. A primit în 2009 Premiul pentru poezie al Filialei Brașov a U. S. și în 2018 Premiul pentru proză al A. S. din jud. Tulcea, AEGYSSUS. Uniunea

Culturală a Albanezilor din România i-a oferit titlul de *Scriitorul Anului* în 2022.

A publicat peste 30 de cărți de proză și poezie la diferite edituri din țară (Humanitas, Curtea Veche, Libris Editorial ș. a.) și din Italia, Franța și SUA. *Vezi lista la finalul cărții.*

ADRIAN LESENCIUC

Psalzii veseli

Dumitru Nicodim optează, după o serie de romane remarcabile, apreciate de critici și de public, (e suficient să amintim *Casa lui David*, Humanitas, 1996), unele dintre ele inspirând scenarii de film, de pildă *Poarta Albă* în regia lui Nicolae Mărgineanu (2014), să se retragă în poezia cu formă fixă. Mai întâi s-a apropiat de rubaiat, în care s-a scaldat

preț de câteva volume, alegând să semneze cu pseudonimul format din propriul nume și extensia Romar, a cărei rădăcină e chiar prenumele ilustrului părinte al rubaiatului, matematicianul, astronomul și poetul persan Omar Khayyam, pentru ca acum să propună corsetul unei alte poezii cu formă fixă, cel al sonetului, în care să strângă balenele și întăriturile celor 14 versuri pentru a reda fluxul, aparent lirico-dramatic al unor psalmi atipici. Mai mult, la finalul volumului, propune un studiu despre poezia cu formă fixă în interpretare esoterică, fugind, așadar, de *meraviglia* clasică și ascunzându-se în muzica acestei poezii expuse în sala de bal a paginii goale nu pentru ritmul pașilor în dansul standard în trei timpi, alternând tonalitatea minoră cu cea majoră, ci în catrene și terține care servesc mai degrabă ingenuncherii și rugăciunii. E, așadar, în această opțiune a lui Dumitru Nicodim ceva atipic, ceva ce schimbă

ritmul, cu poliritmia valsului venezuelean, de pildă, care dacă nu ar veni la pachet cu autopersifflarea ori cu ironia fină, în tușe care să îndulcească procesul greoi al îngenuncherii în vers, ar putea aduce aerul caduc, respirația îngreunată, vizibilă și trecătoare ca în diminețile cu brume. Dar Dumitru Nicodim e conștient de aceste limite ale formei fixe; eseuul său vorbește despre veștejirea sonetului, prin urmare ceea ce propune e o încercare de poezie religioasă fără ambiția încrâncenării, fără încruntarea din monologul imaginat ca dialog cu Înaltul, dar și fără ambiția *meravigli- ei*, conștient de limitele (și de rizibilul) pe care corsetul sonetului le impune în îngenunchere. Conștient încă de la primul poem că a scris „căpițe de sonete goale” (*Deschide cerul*), poetul găsește în sonet forma în care să se elibereze de chingile psalmului, poate mai constrângătoare decât balenele versurilor (întâmplător, el încearcă diferite variațiuni de sonet, pentru ca aceste lamele flexibile ale corsetului formei să nu lase urme), și cere în dialogul care se îndepărtează de drama argheziană a necuprinderii, firescul și omenescul din cererea maestrului Omar: *Ce să-Ți mai cer când mi le-ai dat pe toatel să văd, să pipăi și să zic nu-mi place?! Femeia doar cu mintea ei dibacel îmi e de-ajuns dacă mi-o pui în spate!!! Va fi o cruce dulce, zâmbitoare,/ urcușul spre Golgota o plăcere,/ și-ajuns în vârf slăbit fără puterel ea însăși mă va ține în spinare!!! Câteva ceasuri până-mi pleacă duhul/ ca un sonet ce tulbură văzduhul/ Apoi Îți las și crucea mea tot Ție!! Doar Tu o poți purta în veșnicie/ Eu zilnic mor scriind o poezie/ să-mi scot țărâna din nimicnicie. (Crucea dulce).*

Rezultatul e o sumă de psalmi veseli, în care ironia erodează orice încercare de construct grav și face loc sinelui în armătura versurilor, permițând chiar mica escapadă amoroasă în spațiul înghesuit în care cel mai adesea sonetul

sugrumă preaplinul: „Sunt mult mai mic decât am fost odată/ încât sonetu-acesta mă conține/ și încă mai e loc și pentru tine” (*Blașini și tineri*), ori „Ce dor îmi e de-un val să mă răstoarne/ spre sânii tăi ca pe o plajă-ncinsă” (*Foarte singur*). Această escapadă în corsetul psalmului – în cel al sonetului am văzut că e loc – e una care răstoarnă de la bun început așteptările. Căutarea esoterică devine falsă pistă în delectarea cu lectura escapadei. Materia profund umană pe care o modelează în formă – abia prin aceasta ea devenind rugăciune pură – e cea pe care o procură din experiența rubaiatului omarian, care face din trecere veșnicie, din perspectiva heracliteană eleatismul fluxului fără a îngheța curgerea, din încorsetarea dogmatică dorința încărcată de tot ceea ce e omenesc, peren omenesc: „Și Te mai rog treci Doamne cu vederea/ că am iubit așa cum se cuvine/ pe altele mai mult decât pe Tine/ zicând în sinea mea că a Ta e vrerea” (*Cu inima lăută*). Mai mult, în această poezie (cu formă fixă și conținut impus) în care Dumitru Nicodim reușește să facă astfel încât umanul, fie și îngenuncheat în rugăciune și având spațiu să respire, să rămână loc și pentru perspectiva autoreferențială, pentru angajarea în raport cu însăși arta încondeierii, care nu strivește, ci deschide: „Trimite-mi Doamne uneori și harul/ că muza mi-e bătrână și mioapă/ și-mi cântă tot de cruce și de groapă/ iar inima mi-e sloi precum ghețarul” (*Minte brează*). Această perspectivă e la rândul ei o sursă de rafinată ironie, o demantelare din interiorul formei fixe a înseși acestei forme care devine insuficientă fluxului de cuvinte: „Îmi prisosesc cuvintele în minte/ iar cele-n plus ar vrea să mă devore/ Dorința mea ar vrea să o ignore/ și-n orice vers se-nghesuie să intre” (*Chem Dubul*), și care, în fapt, nu strunește verbiajul, ci permite umplerea celorlalte

forme goale în care să încapă poezia, ca într-un sistem de vase comunicante. Și mai vizibilă (și rizibilă) e iluzoria rezistență prin forma fixă, pe care o expune în *Boală!*: „Aș face din sonet o cazemată/ să mai rezist o vreme-n poezie”.

Recomand lectura acestor poeme fără a încorda arcul hermeneutic. O simplă lectură caldă, în care psalmii să vorbească despre adâncimea umană a rugăciunii, despre ce se ascunde în profunzimile minții și despre adevăratul registru al vieții care vibrează dincolo de întăriturile corsetului cu 14 lamele flexibile, care dau formă și atunci când fluidul ființei umple o viață. Veți constata, probabil, că registrul nu e grav.

CEL CE SUNT

*Sunt Calea, Adevărul și Viața
Tatăl meu e sus, Eu sunt în ale Lui
Lumină lumii și Fiul omului
Cu mine se începe dimineața*

*De acum spre Tatăl nu mai sunt poteci
Prin Mine e pășunea căutată
Și râul ce nu seacă niciodată
Sunt Piatra poticnirii voastre în veci*

*Nici pe mine nici pe Tatăl nu îl știți
Voi pleca și veți rămâne cu păcat
Mă veți căuta dar nu voi fi aflat
Că vorbindu-vă de bine mă hulîți¹*

(Ce-a scris Romar aici e-n Cartea Vie,
Ca Domnul său Hristos, slăvit să fie).

2303311108

1. Versuri citate din Biblie, Ioan 8. 19-24

MĂ CURĂȚĂ MAICĂ

Deschide Maică-a lumii Poarta Vieții
să-mi intre sufletul în Veșnicie,
că s-a smintit pe-o coală de hârtie
scurmând printre cuvinte ca orbeții

Să dibuies' Cuvântul printre vorbe
m-am rătăcit nevrednic prin pustie;
mă caută Stăpânul de-o vecie
dar nu mă vede de scaieți și scârbe

Deschide Maică ușa Fiului Tău
Ca oaia prin ea să pot intra și eu.
Mi-e dor de pășunea aflată în El,

de glasul Lui dulce, de-al său fluieraș.
Ci pentru că sunt prea murdar și mișel
mă curăță Maică s-ajung la imaș.

2303300815¹

1. În perechi de câte două cifre: anul, luna, ziua, ora și minutul încheierii sonetului.

DESCHIDE CERUL

Deschide Doamne cerul, vine Eul
Un Toma care nu putea să creadă
și l-ai trimis în lume ca să vadă
femeia, suferința, curcubeul

Sunt Vărsătorul îmbrăcat ca Leul
Smeritul ce ascunde Fariseul
Nimicul ce atins-a Apogeul
Un orb care visează Empireul

Ți-am scris căpițe de sonete goale
Baloane să mă-nalțe către Tine
și așteptării mele-i dau târcoale

Sunt dichisit cu hainele cernine
Doar tolba cu păcate-mi este plină
și-atârnă-Îi norul negru din lumină.

2308200510

UN GRAM DE VIAȚĂ

Tot eu sunt Doamne încă Te mai caut
cum căutam găleata în fântână
cu un cârlig și-o frânghie în mână
privind în hău, plin de speranță, mut

Prin sfinții Tăi și locurile sfinte
am scormonit adâncurile toate,
am ascultat puzderia de șoapte
din mine și oceanul de cuvinte

Azi eu sunt scufundat în adâncime
și lanțu-i rupt și frânghia-i la Tine.
Mă cauți? Eu aștept plin de speranță

Ci vino-n latura și umbra morții
unde-am fost dus de valurile sorții
și-adu cu Tine înc-un gram de viață.

2307030624

FLACĂRĂ NESTINSĂ

De strajă sunt luminii Tale Doamne
Tăcerea-n jur e-atâta de profundă
că se aud strămoșii cum discută
despre război și năvăliri romane

Mă trec fiorii că vorbește vatra
și-ascult smerit cum și-au păstrat Credința
din veac în veac cum s-a zidit finița
acestui neam mai tare decât piatra

E rândul meu să fiu de strajă Doamne
la spiritul etern ce nu adoarme
și să-i păstrez o flacără nestinsă

Cât va mai fi un răsărit de soare,
o inimă română-ntre hotare
să pâlpâie de dorul ei cuprinsă.

2303161725

SCRIBUL

Lucrez cu Dumnezeu la Fericire
El singur temelie, eu sunt scribul
care adună lacrima și frigul,
ca să se vadă întreagă, a Lui Iubire

Sunt fericit cu slujba mea, desigur,
și cu speranță toate le pot duce
și lângă El, ce-mi dă îmi și ajunge
și cred că-n veac n-o să mă lase singur

Și Fericirile sunt cunoscute
Le-a-ncuvântat în Predica pe munte
Dar oamenii sunt munți de îndoială

Săraci cu duhul nu vor ca să fie
și mai ales cu Pacea se înșeală!
De-aceea scribul scrie: să se știe!

2302270516

S-AUDĂ CERUL

Eu am venit să cânt s-audă Cerul
Surzenia din om e o comoară
Cu ea se tot făleşte iar și iară
din primăvară până vine gerul

Și nu sunt sigur nici că El m-aude
Dar tot de sus aștept un semn că-I place
că darul ce mi-a dat cât viața face
și la final e singurul meu jude

Vacarmul pe pământ nicipând nu pierе
Aplauzele-n cer sunt doar tăcere
De-aceea cânt că nimeni nu m-ascultă

Rostogolirii vieții îi sunt piua
mi-e cântul un motiv de-a-ncepe ziua
Iubirii Sale cea mai bună sultă¹!

2307220525

1. Sultă – diferență de valoare între doi termeni ce se compară